Gemeente Borne

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
7 november 2023

Agendapunt

Nummer
23int07705

Onderwerp
Programmabegroting 2024-2027

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel
De met de Nota Kaderstelling gemaakte beleidskeuzes zijn vertaald in deze Programmabegroting 2024-2027. De intentie van deze programmabegroting ligt in het af maken waar we mee bezig zijn en het doen van een pas op de plaats voor echt nieuw beleid. Dit houdt in dat er geen nieuwe beleidsvoorstellen worden gedaan in dit raadsvoorstel, maar dat al het bestaande beleid in de begroting zit. Het jaar 2024 sluit met een structureel voordeel van € 1.172.000. Ook 2025 sluit met een voordeel van € 1.934.000. Vanaf 2026 zien we echter, door alle onzekerheid over de Rijksmiddelen, het 'Ravijn' nog steeds opdoemen. Het structurele voordeel slaat dan om naar een structureel nadeel van € 2.953.000 in 2026 en € 3.017.000 in 2027. Er wordt meer duidelijkheid verwacht over de opschalingskorting bij de meicirculaire 2024. Wanneer we rond de kaderstelling en meicirculaire in 2024 eenzelfde negatief beeld zien voor het jaar 2026 en verder zullen we actie ondernemen en voorstellen aan uw raad voorleggen.

1 Inleiding
Hierbij biedt het college, overeenkomstig artikel 190 van de Gemeentewet, de programmabegroting 2024-2027 ter besluitvorming aan. De basis voor deze begroting is de gewijzigd vastgesteld nota Kaderstelling, met de meicirculaire van het gemeentefonds. Op verzoek van uw raad zijn nieuwe beleidsvoorstellen vastgesteld bij de Nota Kaderstelling 2024-2027. Hierdoor ligt er nu geen eerste begrotingswijziging met nieuwe beleidsvoorstellen voor.

Met de programmabegroting 2024-2027 spelen we in op externe ontwikkelingen en onverwachte gebeurtenissen. De achterliggende gedachte is: zorgen dat de gemeente toekomstbestendig is en zorgen dat de dienstverlening voor onze inwoners op een adequaat niveau ligt. Daarvoor is het belangrijk dat de gemeente financieel gezond blijft en voldoende uitvoerende kracht heeft..

De intentie van deze programmabegroting ligt in het afmaken waar we mee bezig zijn en het doen van een 'pas op de plaats' voor echt nieuw beleid. Een pas op de plaats betekent niet dat er niets gaat gebeuren. 2024 wordt een druk jaar. Er gebeurt heel veel op bijvoorbeeld het gebied van duurzaamheid, verkeersveiligheid en het sociaal domein. De ontwikkelingen die we een aantal maanden geleden op ons af zagen komen zijn niet

veranderd of verbeterd. Zoals de oorlog in Oekraïne die voortduurt, de inflatie die hoog blijft en de rente die blijft stijgen. Een van de voorwaarden om als succesvolle en zelfstandige gemeente Borne te blijven voortbestaan is het goed kunnen uitvoeren en omgaan met alle werkzaamheden en ontwikkelingen. Daarom heeft de ook doorontwikkeling van de organisatie prioriteit. Dit beeld is ten opzichte van de Nota Kaderstelling niet gewijzigd.

De met de Nota Kaderstelling gemaakte beleidskeuzes zijn, zoals afgesproken, vertaald in deze Programmabegroting 2024-2027. Dit houdt in dat er geen nieuwe beleidsvoorstellen worden gedaan in dit raadsvoorstel, maar dat al het bestaande beleid al in de begroting zit. Naast de gewijzigde Nota kaderstelling hebben wij ook de memo waarin een fout werd geconstateerd en de meicirculaire, verwerkt in deze begroting. In de financiële hoofdlijnen in de begroting, wordt u in deze stappen meegenomen, in de aansluiting tussen de Nota Kaderstelling, deze memo en het uiteindelijke beeld. Het jaar 2024 sluit met een structureel voordeel van € 1.172.000. Door de val van het Kabinet op 23 juni jl. is daar een aantal dossiers blijven liggen, waarvan we eigenlijk hoopten dat er op dit moment al een besluit over genomen zou zijn. Zo zien we vanaf 2026 ‘het Ravijn’ nog steeds terugkomen. Het structurele voordeel slaat dan om naar een nadeel van ongeveer € 2,9 miljoen. ‘Pas op de plaats’ blijkt hiermee opnieuw een verstandige intentie te zijn.

2 Beoogd resultaat

Het doel van de programmabegroting 2024-2027 is om de raad en de Bornse samenleving inzicht te geven in de te realiseren beleidsdoelen en inzicht te geven in de te verwachten inkomsten en uitgaven die hierbij horen. Hiermee kunnen zij zich een oordeel vormen over de financiële positie en de afweging van de beleidskeuzes van Borne. De begroting is voor het college het financiële kader voor de jaarschijf 2024. Met het vaststellen van de begroting voldoet de gemeente aan artikel 190 van de Gemeentewet.

3 Argumenten

3.1 De begroting is gebaseerd op de Nota Kaderstelling 2024-2027

Met het gewijzigd vaststellen van de Nota Kaderstelling op 18 juni zijn autonome ontwikkelingen en nieuwe beleidsvoorstellen opgenomen in deze begroting. Ten opzichte van de Nota Kaderstelling en de meicirculaire zien we nog een aantal grotere autonome ontwikkelingen op ons afkomen, die ook een plek hebben gekregen in deze begroting:

- De inflatie blijft hoog, hierdoor blijft de Europese Centrale Bank (ECB) de rente verhogen naar het hoogste niveau ooit. Hierbij is aangegeven dat we niet moeten gokken op renteverlagingen in de eerste helft van 2024. Het rentepercentage voor nieuwe investeringen vanaf 1 januari 2024 willen we daarom ook verhogen van 2% naar 4%. Dit betekent ook dat we voorzichtigheidshalve het budget voor rente ophogen met structureel € 250.000 en in 2027 met € 500.000.
- De ECB stelt ook dat de loongroei nog niet heeft gepiekt en dat het onduidelijk is hoe snel de onderliggende inflatie afzwakt. Hierdoor houden wij rekening met extra prijsstijgingen bij onze investeringsprojecten en willen wij het budget hiervoor vanaf 2026 met € 100.000 ophogen.
- Doordat de afronding van de jaarstukken dusdanig kort op de vaststelling van de Nota Kaderstelling zat, was het niet mogelijk om alle nieuwe beleidsvoorstellen systeemtechnisch door te rekenen. Dit levert een verfijning op van het begrotingssaldo, waardoor er een aantal kleinere mutaties ontstaan. Dit geldt ook voor de renteherrekening van de grondexploitaties. Het belasten van de grondexploitaties met rente, gebeurt conform een door het besluit begroting en verantwoording (BBV) vastgestelde manier. Doordat onze grondexploitaties in de afrondende fase zitten en doordat er in de Bornsche Maten nog geen nieuwe grondexploitaties zijn opgestart wordt er minder rente in rekening gebracht.

- We zien een verschuiving in de riool- en reinigingsrechten. Riolering- en reinigingsrechten zijn 100% kostendekkend. Het betreft hier een gesloten circuit. Doorschuiven van een aantal fysieke projecten waarbij de riolering ook wordt vervangen, plus de nieuwe beleidsvoornemens, zorgen voor gewijzigd investeringstempo. Dit leidt tot een behoorlijk voordeel in 2024 en 2025 dat omslaat naar een nadeel in 2026 en verder. Momenteel wordt een nieuwe afschrijvingssystematiek uitgewerkt. Deze zal in 2024 aan u worden voorgelegd. Hierop vooruitlopend wordt de rioolvervanging van de Prins Bernhardlaan al in 50 jaar afschreven. Doen we dit niet, dan is de voorziening niet toereikend.

Rekening houdend met deze autonome ontwikkelingen sluit de begroting voor 2024 met een voordelig saldo van structureel € 1.172.000.

In de reserve beleidsontwikkeling zit op 1 januari 2024 €7,9 miljoen aan middelen. De weerstandsratio zit hiermee op 3,67 en wordt gekwalificeerd als uitstekend. Doordat we direct alle incidentele lasten dekken uit de reserve beleidsontwikkeling, betekent dit dat er in 2024 en 2025 voor € 6,2 miljoen aan onttrokken wordt en voor € 1,4 miljoen (positieve resultaat halfjaarrapportage 2023) wordt gestort. Hierdoor is er € 3,1 miljoen aan vrij besteedbare ruimte.

1.2 Meerjarig perspectief blijft onzeker
Het zogenaamde “Ravijn’ is ook in deze programmabegroting vanaf 2026 zichtbaar. De afgelopen periode heeft er overleg plaatsgevonden tussen Rijk en VNG over de financiën van decentrale overheden. Hier zijn stappen gezet om tot oplossingen te komen over de gemeente financiën. Oplossingen zijn er echter nog niet. We houden daarom ook nog steeds rekening met een opschalingskorting van ruim € 1,8 miljoen. Mocht er in april 2024 geen nieuw kabinet zijn, dan beslist het demissionaire kabinet hierover bij de besluitvorming over de voorjaarsnota en vertaalt dit in de meicirculaire 2024. Tot slot heeft het Rijk eenzijdig besloten dat het gemeentefonds vanaf 2026 niet langer via de normeringssystematiek wordt geïndexeerd. Dit alles zorgt ervoor dat het positieve saldo van € 1,9 miljoen in 2025 omslaat naar ongeveer € 3 miljoen negatief vanaf 2026.

Doordat de begroting in 2024 en 2025 wel sluitend is en er de komende tijd veel onduidelijkheid bestaat over de middelen die vanuit het Rijk onze kant op komen, nemen we nu geen actie op het getoonde negatieve saldo. Wanneer we rond de kaderstelling en meicirculaire in 2024 eenzelfde beeld zien voor het jaar 2026 en verder, zullen we actie ondernemen en voorstellen aan uw raad voorleggen.

4 Kanttekeningen

4.1 Het Ravijn
De onzekerheid die er momenteel is over de Rijksmiddelen kan er toe leiden dat we in de loop van 2024 actie moeten gaan ondernemen om vanaf 2026 een structureel sluitende begroting te kunnen presenteren.

4.2 Inflatie
De oorlog in Oekraïne, de hardnekkige inflatie en de grote rentestijgingen, zijn samen met het demissionaire kabinet onzekere factoren die zich uiten in een onzeker inflatie- en rentepercentage. Er is zorgvuldig aandacht besteed aan de stelposten en rentebudgetten. Dit neemt echter niet weg dat de onzekerheid blijft.

5 Kosten, baten en dekking

Het meerjarig begrotingssaldo is als volgt:

Bedragen * €1.000	Begroting 2024	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027
Saldo begroting 2024-2027	**1.172 V**	**1.934 V**	**-2.953 N**	**-3.017 N**

De programmabegroting 2024-2027 sluit in 2024 met een structureel voordelig saldo van € 1.172.000. Dit beeld is door de meicirculaire iets verbeterd ten opzichte van de Nota Kaderstelling 2024-2027. Vanaf 2026 slaat dit om naar bijna € 3 miljoen negatief. Het provinciaal begrotingstoezicht vereist dat het eerste of het laatste jaar van de programmabegroting sluitend is. Met deze programmabegroting 2024-2027 voldoen we daar aan.

6 Vervolg na besluitvorming
Na vaststelling van de begroting wordt deze toegezonden aan het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel als toezichthouder.

Voorstel
Aan de raad wordt voorgesteld om:

1. De Programmabegroting 2024- 2027 vast te stellen.

Bijlage(n)
23int07713 Raadsbesluit
23bij09333 Programmabegroting 2024-2027

Borne, 3 oktober 2023

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,
de secretaris, de burgemeester,

E.S.I. ter Koele drs. J.H.R. Pierik